

CERKVENI GLASBENIK.

Glasilo Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z glasbeno prilogo vred 5 kron,
za cerkve ljubljanske škofije 4 krone, za dijake 3 krone.

Uredništvo in upravnništvo: Pred Škofijo št. 12, I. nadstr.

P. Hugolin Sattner.

Šestdesetletnica rojstva p. Hugolina Sattnerja, odličnega in izredno marljivega sotrudnika našega lista, nam nudi prijetno priliko, da se na tem mestu — četudi na kratko — z odkritosrečno hvaležnostjo spominjamo tega za slovensko cerkveno in posvetno glasbo prezasluznega moža.

P. Hugolin Sattner se je porodil dne 29. novembra l. 1851. v Kandiji pri Novem mestu. Veselje in nadarjenost za glasbo je kazal že v zgodnji mladosti. Kot gimnazijec se je pričel učiti glasbe z vso resnobo. Pridno in vstrajno je gojil glasbo tudi potem, ko je l. 1867. stopil v frančiškanski red. Kot klerik je bival najprej nekaj časa v Nazaretu na Štajerskem, potem v Gorici in nazadnje v Ljubljani. V Gorici je tačas skozi tri leta opravljal službo organista ter poučeval sobrate v petju in glasbi; v Ljubljani se je pa bližje seznanil s cecilijansko idejo in se je oprijel z vsem srcem. Po končanih študijah je bil poslan v Novomesto, kjer je celih šestnajst let učil petje na gimnaziji in orglal v frančiškanski cerkvi. L. 1890. je bil premeščen v Ljubljano. Tu je prvih pet let poleg svojih redovnih in dušnopastirskih opravil poučeval petje v bogoslovnem semenišču ter mnogo pripomogel k cerkveno-glasbeni probnji naše duhovščine. Od l. 1895. dalje je p. Hugolin Sattner župnik obsežne frančiškanske župnije in obenem regenschori.

Nimamo namena pisati o tem, koliko je p. Hugolin storil v tej dobi kot vnet dušni pastir: kot cerkveni govornik, izpovednik, organizator etc. Omenjamo samo, da ga je ljubljanski knez in škof Anton Bonaventura spričo njegovih velikih dušnopastirskih zaslug imenoval l. 1905. konzistorijalnim svetnikom.

Nas zanima p. Hugolin Sattner seveda najbolj kot glasbenik, še posebno kot pevovodja in skladatelj.

Kot pevovodja spada p. Hugolin brezdvomno med najboljše, kar jih imamo na Slovenskem. Frančiškanski cerkveni zbor v Ljubljani se je pod

p. Hugolinovim vodstvom čudovito lepo razvijal in je stal že pred več leti kakor tudi še danes na izredni višini.

Repertoar frančiškanskega kora je treba danes prištevati vzornim cerkvenoglasbenim repertoarom. Kdor želi spoznati okus p. Hugolina, kar se tiče izbire skladeb, in se prepričati o kakovosti njegovega zbora, naj bere zadnje poročilo s frančiškanskega kora: „Cerkveni Glasbenik“, 1911. 1. štv.

P. Hugolin slovi dalje kot eden najboljših in najbolj priljubljenih slovenskih skladateljev. V kompoziciji je p. Hugolin pravzaprav samouk; a čast takemu samouku! P. Hugolinove skladbe niso le formalno korektna, temveč tudi v resnici lepe, blagodončne; v njih nahajamo vseskozi melodijo, izbrane harmonije in tudi od strogo kontrapunktične plati so mnoge zelo zanimive. P. Hugolin je kot skladatelj napredoval od leta do leta, poseben napredek pa se pojavlja v njegovih skladbah zlasti od l. 1906. dalje.

P. Hugolinove cerkvene skladbe, izdane do danes so sledeče: Cerkvene pesmi (mašne, Marijine in v čast sv. Reš. Telesu) l. 1879. V tej zbirki je tudi nekaj tujih (nemških) vmes. Pesmi v čast sv. Rešnjemu Telesu l. 1881. Teh je dvanajst. Trinajst božičnih pesmi, izdal skupno s p. Angelikom Hribarjem l. 1890. Slava Bogu I. Dvajset mašnih (skupno s p. Angelikom) l. 1893. Slava Bogu II. Triindvajset Marijinih (skupno s p. Angelikom) l. 1894. Slava Jezusu l. 1903. Večja zbirka evharističnih pesmi raznih skladateljev; sedem pesmi je p. Hugolinovih. Šmarnice (dvanajst Marijinih pesmi) l. 1904. Postne pesmi (osem) l. 1905. Marijine pesmi (deset) l. 1906. Mašne pesmi (dvanajst) l. 1906. Missa seraphica za mešani zbor in orgle oz. orkester l. 1910. Te Deum za mešani zbor in orgle l. 1911. — Mnogo p. Hugolinovih cerkvenih skladeb je prinesel tudi „Cerkv. Glasbenik“ (glej letos izdano „Kazalo“!). Nekaj jih je v Foersterjevi „Ceciliji“, nekaj v Spindlerjevi „Ljudski pesmarici“ in drugod.

Pa tudi kot posvetni skladatelj je znamenit p. Hugolin. Največ njegovih posvetnih skladeb je izdala „Glasbena Matica“ v Ljubljani. Tako je izšlo l. 1888. sedem mešanih zborov, l. 1892. parafraza za klavir „Kje so moje rožice“, l. 1894. sedem moških zborov, l. 1898. mešana zbor „Vrbica“ in „Naša pesem“, l. 1907. dva samospeva „Zaostali ptič“ in „Naša zvezda“, l. 1908. štirje mešani zbori in l. 1910. Jeftejeva prisega za zbor, soli in orkester. „Novi Akordi“ so prinesli l. 1910. jako ljubek samospev „Ribička“; dva tudi zelo lepa in zanimiva samospeva pa hrani gosp. skladatelj še v rokopisu. Eden izmed njiju „Deklica in ptič“ se je že parkrat izvajal, drugi: „Peča“ pa širji javnosti še ni znan, a skoro najlepší med vsemi tremi.

Največje in najiminitnejše p. Hugolinovo glasbeno delo, kar jih je do sedaj dovršil, pa je oratorij „Assumptio B. M. V.“ (Vnebovzetje bl. D. M.), ki je izšlo v Ljubljani pred kratkem v založbi Kat. Bukvarne. Ta oratorij je na vsak način krona vseh dosedanjih p. Hugolinovih skladeb, o kateri bomo v „Cerkvenem Glasbeniku“, — če Bog da —, o priliki še podrobneje izpregovorili.

P. Hugolin spada, kakor smo že izpočetka omenili, med najodličnejše in najmarljivejše naše sotrudnike. Naš list „Cerkveni Glasbenik“ je prinesel iz njegovega peresa tekom let nebroj izbornih člankov, strokovnih ocen skladeb in orgel, mnogo cerkvenoglasbenih poročil (dopisov) etc. Tudi njegove l. 1878. izišle in takrat zelo aktualne knjižice „Cerkvena glasba, kakošna je in kakošna bi morala biti“, ne smemo pozabiti.

Cecilijino društvo za ljubljansko škofijo bi nam moglo tudi mnogo povedati o zaslugah p. Hugolina. On je pomagal sploh draštvo ustanoviti in bil vedno v odboru društva kot vnet in delaven član; l. 1908. je bil izvoljen podpredsednikom, od letošnjega občnega zbora dalje pa je društveni predsednik.

O priliki Njegove šestdesetletnice Mu kličemo od sreca: Na mnoga, mnoga leta!

Cerkveni pevovodja.

(Pri letošnjem cerkvenoglasbenem tečaju predaval P. Hugolin Sattner.)

(Konec.)

Dinamika.

Poleg tempa¹⁾ je največje važnosti dinamika. Piano deluje na duhá, forte na čute. Lep *pp* je najkrasnejši učinek velikega zbora in dela večji vtis, nego najfinejši *pp* solospēva. Hočeš taksirati zbor, pazi, ali zna peti *pp*. Nikakor pa ni priporočati, da bi za *pp* naenkrat nastopil *ff*, ker pretiravanje ni nikjer na mestu, najmanj v cerkveni glasbi. Tudi je napaka, ako vsak *crescendo* vsikdar zaide v *fortissimo*, dovolj je, da nekoliko narašča in pojema, le pri posebnih mestih sme narasti do največje moči.

Najpriprostejša pesem napravi efekt, ako je dinamika lepa, dinamiko tirja besedilo, saj je cerkvena glasba pevajoča molitev. Primerjaj preprosti Wittov „*Justorum animae*“. Zdelo se je očem nespametnih, da mučenci umirajo (*mori*), toda oni so v miru (*in pace*). Krasno je označena beseda „*mori*“, še krasneje „*in pace*“. (Glej tudi krasni Foersterjev „*Justorum animae*“).

Forte zna peti vsak zbor, piano malokateri; in vendar naredi forte le tedaj mogočen učinek, če sledi prejšnjemu piano. Razlika mika. Varuj se pa pevovodja pevee nagibati k piano s sikanjem („*pst*“), velikoveč naj se pevci vadijo sami misliti in gledajo naj na znamenja in na dirigenta.

Dober zbor mora dalje znati naglaševati. Vsaka beseda ima naglas, dolga beseda tudi dva ali tri, enega glavnega, druge postranske; prvi ima večji pomen, nego drugi, n. pr. *ómnipoténtem*, *cónsubstántiálem*. Sinkopa se naglašá vsaka, a naglas hitro zopet odjenja. Staroklasični spevi so radi disonane polni sinkop; iz kontrapunktičnega nauka je znano, da sinkope pripravljajo disonance in omilijo njihov nastop.

Štiričetrtinski takt ima dva naglasa, glavnega na prvem, postranskega na tretjem udareu; tričetrtinski takt ima naglas samo na prvem udareu. Nena-

¹⁾ V prejšnjem odstavku tega spisa je pomotoma rabljena beseda *rítém*. Stati mora povsod: **tempo**.

glašeni zlogi ne smejo dobiti poudarka, n. pr. Pa-trem, „Pa“- se poudari, „trem“ je brez poudarka. Kdor zna dobro deklamirati besedilo, bo deklamacijo lahko prenesel na spev, zato je važna naloga pevovodje, da pri izkušnji pevcem deklamuje besedilo. Vzemimo za zgled „Kyrie eleison“. Zlog „Ký“- ima poudarek, ostala zloga „rie“ sta brez poudarka; toda pomniti je, da vsak samoglasnik tvori svoj zlog (Ky)-ri-e, ne pa „rje“. Dalje „e-le-i-son“ so štirje zlogi, ne morda „e-lej-son“; „lé“ ima poudarek, „i“ se izgovori sam záse, obenem eleison narašča in pojema ($\leftarrow \rightarrow$). Na take stvari morajo biti pozorni skladatelji in peveč, potem je petje res umetno.

Pri tematičnih spevih je treba paziti na temo, protitemo, na fraziranje, deklamacijo, ritmiško meno, čisto intonacijo, vezanje glasov; potem je vsak spev lep. — Včasih poje četerospev, semtertje vtihnejo orgle in tako je vedno kaj razlike, vedno kaj novega. — Sklepni akordi se vzdreže, da je vtis bolj trajen, vendar ne predolgo, ker to bi bila nelepa šablona. Za pravilo veljaj stavek: V homofonnih stavkih mnogo dinamike, v polifonnih več akcenta in deklamacije. Kako važna je tedaj naloga dirigenta in koliko se je pevcem učiti, da jim je mogoče umetno izvajati speve! Ako sta dirigent in zbor v tem smislu skrbno naštudirala spev, tedaj smeta brez skrbi nastopiti na koru; vse se bo lepo izvršilo, kakor je bilo naučeno. Ni dobro zbor preveč obkladati z novimi stvarmi, bolje malo, a to dobro.

Izbira skladdeb.

To je pa najtežja stvar. Vsak pevovodja ima svoj okus, vsak zbor svoje zmožnosti, vse ni za vse. Iz tega pa, kar si je kdo izbral, se lahko sodi na njegov okus, na estetično naobrazbo. Okus sam ne more biti mero-dajen, saj je okus lahko spriden, napačen. Kje je tedaj merilo za skladbe, kateri so znaki za lepo in dobro v cerkveni glasbi?

Za cerkev pripravne so le tiste skladbe, ki odgovarjajo cerkvenim predpisom, označenim v „Motu proprio“ papeža Pija X., ki je sedaj kodeks cerkvenoglasbenih postav. V cerkev ne spadajo lahkomišljene, glediščine, gugajoče, okrogle melodije; čimbližji je skladba koralu in staroklasičnemu slogu, tembolj prija cerkvi. Sodba o vrednosti skladdeb pa gre cerkvi, oziroma cerkvenim organom, recimo škofijskim ordinarijatom, kateri dajejo, opirajoč se na izjave izobraženih in izkušenih mož, skladbam potrdilo, da so vredne cerkve. Splošno nemško Cecilijino društvo ima društveni katalog, v katerem je do sedaj ocenjenih okrog 4000 skladdeb. „Cerkveni Glasbenik“ je prinesel dokaj ocen o domačih in tujih skladbah, in dolžnost pevovodij je, da natančno proučavajo ocene in skladbe same. Priporočene skladbe naj se pa vseeno naročajo samo na ogled, ne pa stalno, ker mora pevovodja prej presoditi, jeli so skladbe primerne njegovemu zboru ali ne. Kar je dobrega in primernega, se pridrži in plača, drugo se vrne tekom osmih do štirinajstih dni.

Ocene so navadno čveterere vrste: 1. skladbam se odreče opravičenost za cerkev; 2. skladbe se imenujejo lahke, primerne tudi slabejim zborom; te so navadno za nič; 3. skladbe se imenujejo dobre in se priporočajo bolj

izurjenim zborom; te se naročē na ogled; 4. skladbe se hvalijo za izborne, prikladne najboljšim zborom; te so gotovo dobre in umetne. Preden se rabijo naročene skladbe, revidiraj partituro in glasove, ker redkokedaj so tiskovine brez napak.

Nekatere skladbe so prijetne za uho, a človek se jih kmalu naveliča (Gruber). Šibki zbori naj dobē homofonne skladbe, boljši naj se lotijo polifonije in tematičnih del. Ne jemljimo skladēb, ki jim peveci ne bodo kos; velika muka, pa brez koristi. Tudi najbolj preprosta skladba je umetna, ako prihaja iz mojsterskih rok. Vendar naj zbori ne ostanejo pri lahkih skladbah, pri dveh, treh mašah, marveč naj težijo po vedno večji izpopolnitvi, nalāgajo naj se jim kakor magnetu vedno težje naloge; vsako leto kaj novega, sicer vse zaspi. Za cerkev skladati je najtežje, ker cerkvena glasba mora zadovoljiti in spodbujati vse, olikane in neolikane. Težko je vzvišene ideje popularizirati, in vendar je to naloga cerkvene glasbe. V tem smislu se dandanes odlikujejo umetniki: Mitterer, Goller, najbolj pa Griesbacher.

Nekateri pevovodje imajo najraje svoje lastne izdelke. Ako je kdo res od Bogā nadarjen in ima za seboj temeljite študije, njega bi jaz oprostil vseh časnih skrbi, da bi se mogel nemoten posvetiti kompoziciji. Ali mnogi zaidejo med skladatelje, ki nimajo zadostne nadarjenosti in tudi komaj znajo pravilno napisati čveteroglasen stavek. Tako izidejo skladbe brez duhá in izginejo brez duhá in sluha s skladateljem vred. Taki skladatelji potratijo mnogo časa in truda, da spravijo svoje skladbe na kor, a efekt je le tisti, ki ga sami sugerirajo osebno ali pismeno. Koliko bolje bi bilo, da spravijo na kor dela priznanih skladateljev. Kdor ima torej poklic in zmožnosti za skladatelja, posvēti se kompoziciji; kdor nima tega, pusti kompozicijo in izvajaj, kar so dobrega in lepega zložili drugi. Rajni Haberl ni zložil ničesar, a je kot kapelnik in pisatelj mnogo storil za prosep cerkvene glasbe. — Nihče naj ne sklada iz dobičkarije, ker tak se bo nalašč prilagodil popačenemu okusu občinstva, samo da skladbe dobro speča.

Pevovodje naj skrbē, da začno pri nas vsepovsod prodirati le dobri skladatelji. Potem pa naj o cerkvenih-glasbenih produkcijah tudi pridno poročajo. Pri poročilih gre pač za to, da damo drugim lep zgled, da tudi druge vspodbudimo in jih v dobri strani potegnemo za seboj.

Ideal cerkvenega pevovodje je vzvišen in komaj dosegljiv; a četudi ga ne dosežemo tako brž, vsaj bližati se mu moramo.

V obrambo.

Ne sutor ultra crepidam. Iz madjarske metropole „se“ poroča dunajski „Reichspost“, da je vseučeliški profesor, dvorni svetnik doktor Svoboda na zadnjem ogrskem katoliškem shodu imel „sijajen“ govor o današnjem stanju in o potrebnih reformah na polju cerkvene glasbe. Vodilne misli so bile te. Motu proprio Pija X. je vstvaril jasnejši podstav za cerkveno glasbo nego „regolamento“ Leona XIII. ter določbe Be-

nedikta XIV. in tridentinskega cerkvenega zbora. Zato naj se ta važni in dragoceni Motu proprio povsodi in dodobra uporabi, a naj se ne zlorablja niti per defectum (t. j. da se mu ne podtika manj, nego zahteva), niti per excessum (da se mu ne pripisuje več, nego v resnici obsega). Menjajoči se spevi (introitus, graduale, offertorium, communio) ne smejo več izostajati, nasproti pa se tu ne sme uvaževati in precenjevati znanstvena in zgodovinska stran, temveč cerkvena načela v dušnem pastirstvu naj veljajo. Prave cerkvenosti ne določa niti lestvica častitljivosti po starosti, niti pseudo-estetika, ki se žoga s pojmi „objektivnosti in subjektivnosti“ samo zato, da Haydnovi glasbi očita necerkvenost. Objektivnega sloga ni. Zato se Motu proprio ne sme uporabljati per excessum s tem, da se posamične določbe na škodo drugih pretiravajo; kajti na ta način bi bilo mogoče vsaki skladbi, katere posamezne dele fuga sklepa, vžgati pečat necerkvenosti. Isto bi bilo, ako bi se koral enostransko precenjeval, inštrumenti pa bi se ob veljavo ali ob pravico spravljali. Godala morejo pojasnjevati vsebino (liturgičnih) besedil, dočim populariziranje koralov (torej ne samo tradicionalnega koral!) pri neromanskih narodih zadeva ob večji odpor. Popolnoma napačno uporabljajo Motu proprio privatniki, ki sodijo o cerkvenosti in necerkvenosti liturgičnih skladb. To sodbo izrekati ima oficijelno samo cerkvena oblast, v škofiji torej škof. Tudi glede na upodabljalno umetnost so z izrazom „cerkveno“ mnogo napačnosti zakrivili. Baročni slog je veljal za necerkveno umetnost, a danes ga skrbno varujemo in skušamo oteči. Istotako imamo nekak cerkvenoglasbeni jansenizem, (poročevalec piše janssenizem!) ki se ne strinja z Motu proprio (?) Ako se koral in instrumentalna glasba mešata (!), to ni nelepo, ampak ista zmes zlogov, kakor se n. pr. baročni oltarji prav dobro podajo gotiški cerkvi. Vsekako pa se mora zraven teh idealnih razmotrivanj zahtevati tudi udejstvovanje materialne podlage, kakor jo vsaka umetnost zahteva; namreč da so zborovodje in pevci dostojno plačani. — Tako poročilo.

Nimamo celotnega govora pred seboj, a zadostujejo nam „vodilni“ stavki. Iz teh je posneti, da je sestavljen ves ta govor iz skupine misli, ki so bile nešteto krat — od strokovnjakov — izrečene, zapisane in pretresavane, torej niso nove, marveč tvorijo danes že občno posest cerkvenoglasbenih krogov. Najstrožji menih ne zahteva izključno le koral v cerkvi, zato ker ve, da so tudi drugi — a ne vsi — glasbeni slogi vsklili na cerkvenih tleh.

Druga skupina stavkov se more imenovati samo fraza brez bistvene vrednosti. Pastoralist bi moral vedeti, da so prejšnji tozadevni odloki imeli povse druge smotre, nego Motu proprio in da so nastali v tako različnih odnošajih in časih, da se ne morejo z njim primerjati. Glede uporabe Motu propria bi bilo opozarjati gospoda predavatelja, da naj da dober vzgled! — Trditvi, da so baročni oltarji dobro podajo gotiški cerkvi istotako, kakor se poda instrumentalna glasba katoliški liturgiji, je pripomniti, da je to napačen sklep. Oltar je oprema, katere rabljivosti ne določa noben slog, ne starokrščanski, ne rokoko; cerkvena glasba je pa bistven del liturgije, katera določa njeno rabljivost po slogu!

Kardinalna točka vsega govora je bila, zavzeti stališče najprej zoper tradicionalni koral, potem zoper obilnejšo uporabo korala sploh, osobito pa, da se mora pripoznati Haydnova cerkvena glasba, da se ji ne sme očitati necerkvenost. Kajti „objektivnega“ sloga ni. — Če je temu tako, potem so vzgledne tudi vse liturgične razvade Haydnovega časa! Seve — Svoboda po svoji lastni izjavi, ki jo je pred leti podal, čisto nič ne razume o glasbi. — To priča njegov govor. Od njega bi pa smeli pričakovati, da kot duhovnik in pastoralist ve, da Dunaj ni orbis catholicus!

Kot vado je vrgel med svoje poslušalce platonično naklonjenost za zboljšanje materialnega stanja zborovodij in pevcev, kar je tudi že precej stara reč, ali ne? Morebiti je pri tem mislil tudi na enega izdelovalca orgel.

Ves govor pa diha od kraja do konca izključno le „Schnerichovino“, to pa tako intenzivno v vseh delih, da moremo sklepati, da je bil Svoboda samo „izvajajoči umetnik“ Schnerichove neskladne skladbe.

Dopisi.

Ljubljana. — (Poročilo o cerkveni glasbi v stolnici.) Lani sem obljubil, da bom čez eno leto zopet poročal o gibanju na koru. Zato prihajam danes s kratkim poročilom.

Od 1. julija lanskega leta (1910.) do 1. decembra 1911. smo nanovo naštudirali sledeče latinske maše: Filke, Missa in hon. b. M. V. op. 47, Faist, Missa in F-dur, Goller, Missa Loretta; (to so tri slovesne maše za mešani zbor in orkester); dalje: Gruber, Missa Dominicalis II., Griesbacher, Missa „Stella maris“, Pogačnik, Missa in hon. s. Josephi, Mitterer, Missa in hon. s. Cassiani, in Koch, Missa in hon. s. Sophieae. (To so maše za mešani zbor in orgle.) Z učenci orglarske šole in z ostalimi moškimi pevci zbora sem izvajal enkrat tudi Wittovo mašo VII. toni (za dvo- oz. triglasni zbor z orglami). Tudi sem samo z učenci orglarske šole napravil parkrat koralno mašo „cum jubilo“.

Requiem smo naštudirali dva nova: Kochov in Rihovskijev. Te Deum tudi dva: Gollerjev in Sattnerjev. Graduale pojemo še vedno največ Foersterjeve, ofertorije pa posebno radi: Gollerjeve, Griesbacherjeve in Mittererjeve. Tradicionalnega korala in zlasti ritma se je zbor — lahko rečem — precej dobro privadil, tako da se introiti, ob praznikih tudi komunije kar gladko poje. Tudi nekaj koralnih gradualov in ofertorijev smo že peli. Glede slovenskega petja pazim na to, da naštudiramo gotovo vsaj vsak mesec nekaj lepih novejših, doloma tudi boljših starejših cerkvenih pesni. Nobenega skladatelja ne zametujem, a tudi pri najboljših izbiram.

Zbor šteje pri latinskih mašah navadno okrog 30 članov, pri slovenskih božjih službah (ob šestih zjutraj in popoldne pri litanijah) pa okrog 20—24.

Praznik sv. Cecilije smo praznovali zdaj že vse tri leta na ta načia, da smo pri jutranji sv. maši z blagoslovom peli slovenske cerkvene pesmi. Tudi imamo že več časa to navado, da ob nedeljah in praznikih po končanih litanijah zapojemo še nekaj kitic kake dotičnemu cerkvenemu času oz. prazniku primerne lepe cerkvene pesmi. Večina pobožnega ljudstva ostane pri takih prilikah rada še nekaj časa v cerkvi, in zato mislim, da bo prav, če te vrste petje še naprej gojimo.

Na stare stolne orgle, na katere je igralo v teku poldrugsto let — ne vem, koliko organistov, semtertje tudi kaka organistinja, (med organisti omenjam samo naša dva največja mojstra iz najzadnjih dveh dob: Riharja in Foersterja), na te orgle sem zadnjič igral v nedeljo dne 9. julija pri popoldanski službi božji. Seveda so bile orgle zadnje tedne čedalje manj ubrane, kar je povzročil obilni prah, ki je pri postavljanju odra za podiranje starih orgel in za restavriranje treh omar zlezal v piščali. Od tega časa dalje sem imel do sedaj na koru samo harmonij, a to prav dober in zelo prijetno se glaseč instrument ameriškega sistema. Izpočetka sem se v resnici bal, kako bom s svojim zborom prebil ta precej dolgi intermezzo. Odkrito moram priznati, da posebnih prijetnosti dosedaj zares nismo uživali na stolnem koru niti ne ob znožju starih orgel, še manj in trikrat manj pa potem, ko so nam orgle podrli in cel kor zabarikadirali, ko so bile naše tovarišice: tema, nesnaga in skrajno pičel prostor; toda hvala Bogu — najhujše smo prestali. — Nove orgle bodo kmalu dovršene, morda že koncem decembra t. l., prav sigurno pa do srede januarija prih. leta in takrat bo zopet red na stolnem koru. Bog daj, da se vse srečno izteče.

St. Premrl.

Razne reči.

△ Dne 8. oktobra t. l. je umrl v Breslavi tamošnji stolni kapelnik in sloveč cerkveni skladatelj Maks Filke. Zložil je osem latinskih maš večinoma za mešani zbor in orkester, en orkestralen Requiem op. 111., en znamenit Te Deum op. 101., gotovo eden izmed najlepših in najslovesnejših, kar jih nahajamo v cerkvenoglasbeni literaturi, precejšnje število ortonorijev za velike praznike in mnogo drugih skladb. Filke je spadal med najboljše in najbolj priljubljene moderne cerkvene skladatelje. Njegove skladbe so melodiozne, živahne, efektne, njegova instrumentacija krasna. Največ njegovih del je založila tvrdka Böhm na Dunaju. R. I. P.

Darovi

za nove orgle v ljubljanski orglarski šoli.		K
(Prenos prejšnjih izkazov)		1785.30
P. n. nadaljni darovalci:		
Mihael Bregant, organist		3.—
Alojzij Simončič, organist v Boštanju		5.—
Profesorji in prefekti v kn. škof. zavodu v Št. Vidu nad Ljubljano		40.—
Skupaj		K 1833.30

Popravek.

Med Foersterjeve praktične opazke, tikajoče se njegove teoretično praktične klavirske šole, se je v zadnjič objavljeni odstavku vrnila majhna napaka. V predzadnji vrsti mora namreč mesto „bekvadrat“ stati: križec (♯). — Zelo upoštevamo, da bodo nadaljevali v prihodnjem letniku.

Ob koncu leta.

Ob zaključku štiriintridesetega „Cerkv. Glasbenik“-ovega letnika se najiskreneje zahvaljujemo vsem velicenjnim gg. sotrudnikom za njihovo požrtvovalno sodelovanje in jih prosimo tudi nadaljne blagohotne pomoči.

Ob tej priliki apeliramo tudi na vse slovenske cerkvene glasbenike izven Kranjskega: na Primorco, Korošco, zlasti pa na Štajerco, ki jih vse brez izjeme prosimo vsaj nekoliko večjega zanimanja za naš list, ki je do sedaj še vedno edino slovensko cerkvenoglasbeno glasilo. Ob večjem zanimanju za naš list: Ob večjem številu naročnikov in ob marljivejšem sodelovanju vseh v to poklicanih slovenskih faktorjev bo postal „Cerkveni Glasbenik“ sčasoma lahko še večji in boljši, kar bo naši cerkveni glasbi le v korist.

Cena „Cerkv. Glasbenika“ ostane enaka tudi za naprej, namreč 5 K na leto; po znižani ceni ga dobé samo cerkve ljubljanske škofije (4 K) in dijaki (3 K.)

Cenjene naročnike prosimo, da se blagovolijo poslužiti priloženih poštnih položnic. Vse one naročnike, ki imajo poravnati še nekaj naročnin za prejšnja leta, pa zadnjič opominjamo, da naj kmalu poravnajo vsaj zamujene naročnine; sicer bomo prisiljeni vsem dotičnikom v novem letu list ustaviti.

Vesele božične praznike in srečno novo leto vsem p. n. sotrudnikom in naročnikom!

Uredništvo in upravništvo.

Današnjemu listu je poleg 12. štev. prilog pridejana tudi naslovna stran s kazalom.

Odgovorni urednik lista in glasbene priloge **Stanko Premrl**.

Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska Zadrúžna tiskarna v Ljubljani.